

ŚMIECIOWA REWOLUCJA?

Już 1 lipca br. wejdą w życie przepisy określające jednolity w skali kraju sposób zbierania odpadów. Ale problemy, przed jakimi zostały postawione samorządy, nie dotyczą tylko zmiany kolorystyki pojemników. Wymiany wymagać będą także gminne uchwały i regulaminy. Samorządy czeka więc mała śmieciowa rewolucja. Rozporządzenie ministra środowiska z 29 grudnia 2016 r. w sprawie szczegółowego sposobu selektywnego zbierania wybranych frakcji odpadów (Dz.U. z 2017 r. poz. 19, w skrócie: rozporządzenie) wchodzi w życie 1 lipca 2017 roku. Relatywnie krótki akt – obejmuje tylko siedem paragrafów – uszczegółowia podział selektywnie zbieranych odpadów na frakcje, a także wskazuje kolory pojemników (także worków), do których będą one zbierane. Dodatkowo określa, kiedy wymóg selektywnego zbierania odpadów uważa się za spełniony.

Gminy czeka pracowity okres. Pobieźna lektura rozporządzenia w sprawie szczegółowego sposobu selektywnego zbierania wybranych frakcji odpadów prowadzi do mylnego wniosku, że akt wywoła jedynie skutki techniczne. Wejście w życie tego aktu prawnego będzie miało dużo szersze konsekwencje. Bez wątplenia ważnym aspektem zmian wchodzących w życie 1 lipca br. będzie wymóg dostosowania pojemników (worków) do zbierania śmieci, ale gospodarka odpadami to system naczyń powiązanych. Odpady po zebraniu muszą bowiem zostać odebrane, a następnie przekazane do dalszego zagospodarowania. A więc należy dostosować także pod względem technicznym środki transportu, jak i instalacje, do których mają trafić śmieci. Nie ma sensu zbierać odpadów selektywnie w podziale na pięć frakcji (plus pozostałe odpady), jeżeli nie będzie możliwości technicznych wykorzystania tego.

PRAWO MIEJSCOWE

Wiele aspektów gospodarowania odpadami jest regulowanych prawem miejscowym – na przykład szczegółowy sposób i zakres świadczenia usług odbierania i zagospodarowania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości czy wysokość opłaty za gospodarowanie nimi. Również w drodze uchwały gmina może przejąć na siebie obowiązek wyposażania nieruchomości w pojemniki i worki do zbierania odpadów komunalnych (art. 6r ust. 3 ustawy z 13 września 1996 roku o utrzymaniu czystości i porządku w gminach; t.j. Dz.U. z 2016 r. poz. 250, dalej: ustawa).

Ostatnim elementem, ale nie najmniej ważnym, są umowy na odbieranie lub odbieranie i zagospodarowanie odpadów, które także wymagają dostosowania do nowych przepisów. Z tym może być jednak poważny problem, zwłaszcza w okresie przejściowym.

SELEKTYWNE ZBIERANIE

Zgodnie z art. 3 ust. 2 pkt 5 i 6 ustawy gminy mają nie tylko zapewnić czystość i porządek na swoim terenie, ale też stworzyć temu niezbędne warunki. Przede wszystkim chodzi o selektywne zbieranie odpadów komunalnych co najmniej: papieru, metalu, tworzywa sztucznego, szkła i opakowań wielomateriałowych oraz odpadów komunalnych ulegających biodegradacji, w tym opakowaniowych. Gminy tworzą też punkty selektywnego zbierania odpadów komunalnych (dalej: PSZOK), tak by dostęp do nich był łatwy dla wszystkich mieszkańców gminy. Tego typu miejsca mają zapewnić przyjmowanie co najmniej takich odpadów komunalnych jak: przeterminowane leki i chemikalia, zużyte baterie i akumulatory, zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, meble i inne odpady wielkogabarytowe, zużyte opony, odpady zielone oraz odpady budowlane i rozbiórkowe stanowiące odpady komunalne, a także odpady komunalne określone w rozporządzeniach wydanych zgodnie z delegacją ustawową.

Dodatkowo w myśl art. 4 ust. 2a ustawy w regulaminie utrzymania czystości i porządku na terenie gminy (dalej: regulamin) można wprowadzić obowiązek selektywnego zbierania i odbierania odpadów komunalnych innych niż wymie-

nione wprost w przepisach. Samorządy nierzadko korzystały z tego uprawnienia i rozszerzały zakres selektywnej zbiórki choćby na popioły z gospodarstw domowych.

Dotychczasowa interpretacja idzie w tym kierunku, że gminom oraz ich związkom został pozostawiony pewien zakres swobody, w szczególności w odniesieniu do kształtowania zasad selektywnego zbierania odpadów komunalnych. Dlatego selektywna zbiórka w różnych miejscach kraju znacznie się od siebie różni. Odmienności te dotyczą tak zasadniczych kwestii, jak podział na poszczególne frakcje (niejednokrotnie jest to tylko podział na odpady suche i mokre), czy mających znaczenie techniczne, jak kolory pojemników służących zbieraniu poszczególnych rodzajów odpadów.

Dostrzegł to ustawodawca, który na mocy ustawy z 28 listopada 2014 roku o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz.U. z 2015 r. poz. 87) dodał od 1 lutego 2015 r. w art. 4a fakultatywną delegację do wydania rozporządzenia określającego szczegółowy sposób selektywnego zbierania wybranych frakcji odpadów oraz kiedy wymóg selektywnego zbierania uważa się za spełniony, a także określenia odpadów komunalnych podlegających obowiązkowi selektywnego zbierania ze wskazanych w art. 3b ust. 1 i art. 3c ust. 1

GŁÓWNE CELE ROZPORZĄDZENIE

Dopiero jednak 29 grudnia 2016 r. minister środowiska wydał na tej podstawie rozporządzenie. Co nim kierowało? Wśród motywów należy wymienić: * niski poziom odpadów komunalnych zbieranych selektywnie, co negatywnie oddziałuje na stan techniczny instalacji; * konieczność ujednoczenia zasad selektywnego zbierania; * rekomendację Komisji Europejskiej, której celem jest zdefiniowanie standardów selektywnego zbierania; * uzależnienie otrzymania środków z funduszy europejskich na inwestycje w zakresie gospodarki odpadami z nowej perspektywy finansowej od spełnienia przez Polskę warunków, wśród których znajduje się osiągnięcie poziomów określonych dyrektywami UE, w tym poziomów recyklingu i przygotowania do ponownego użycia: papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła; * propozycje zmian dyrektyw, których efektem

ma być zaostrzenie wymagań m.in. w zakresie selektywnego zbierania odpadów komunalnych.

SZCZEGÓŁOWE FRAKCJE

Wydany przez ministra środowiska akt wykonawczy określa szczegółowy sposób selektywnego zbierania wybranych frakcji odpadów oraz to kiedy wymóg selektywnego zbierania uważa się za spełniony. Akt ten ustala też odpady komunalne podlegające obowiązkowi selektywnego zbierania spośród wskazanych w art. 3b ust. 1 i art. 3c ust. 1 ustawy.

Prawodawca w par. 4 rozporządzenia doprecyzowuje, jakie odpady mogą być zaliczane do poszczególnych frakcji i tak: * do papieru kwalifikują się odpady z papieru, w tym tektury, odpady opakowaniowe z papieru i odpady opakowaniowe z tektury, * do szkła – odpady ze szkła, w tym odpady opakowaniowe, * metali – odpady metali, w tym odpady opakowaniowe z metali, * do tworzyw sztucznych – odpady tworzyw sztucznych, w tym odpady opakowaniowe z tworzyw sztucznych oraz wielomateriałowe.

Frakcje odpadów wskazane wyżej zbierać się będzie w pojemnikach, przy czym w myśl par. 2 ust. 2 rozporządzenia dopuszcza się też zbieranie w workach w miejscu wytworzenia (czyli np. od mieszkańców). Co do zasady przyjęto regułę – jedna frakcja – jeden pojemnik, ale są wyjątki. Przechodząc do konkretów – papier będzie zbierany w pojemnikach koloru niebieskiego z napisem „Papier”. Szkło w pojemnikach koloru zielonego z napisem „Szkło”. Jeżeli jednak szkło będzie dzielone na bezbarwne i kolorowe, wówczas dla bezbarwnego przewidziano pojemniki koloru białego z napisem „Szkło bezbarwne”, a dla kolorowego – pojemniki zielone z napisem „Szkło kolorowe”. Metale i tworzywa sztuczne trafić mają do pojemników koloru żółtego z napisem „Metale i tworzywa sztuczne”. Odpady ulegające biodegradacji mają być zbierane w pojemnikach koloru brązowego oznaczonych napisem „Bio”.

OKRES PRZEJŚCIOWY

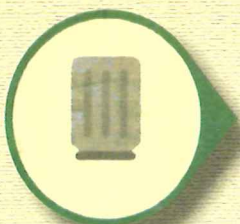
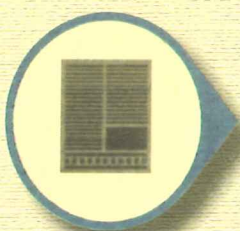
Prawodawca na szczęście przewidział czas przejściowy dla adaptacji pojemników. Mianowicie te, które nie spełniają wymogów rozporządzenia, dostosowuje się lub zastępuje spełniającymi wymagania w ciągu pięciu lat od wejścia

KOLOROWE POJEMNIKI – co będziemy do nich wrzucać

odpady ulegające biodegradacji w tym zwłaszcza bioodpady - pojemniki brązowe

Zgodnie z wchodzącym 1 lipca 2017 r. rozporządzeniem pojemniki i miejskie kosze na śmieci mają być w następujących kolorach:

Jeśli jest podział na szkło bezbarwne i kolorowe, to na bezbarwne szkło mają być białe pojemniki z napisem „Szkło bezbarwne”, a kolorowe szkło będzie trafiać do zielonych pojemników z napisem „Szkło kolorowe”

odpady zmieszane - rozporządzenie nie określa koloru pojemnika

5 lat tyle czasu daje rozporządzenie na wymianę pojemników na nowe w odpowiednich kolorach

do tych pojemników wyrzucamy także opakowania wielomateriałowe (np. kartony po sokach)

Uwaga! Gminy do końca 2017 r. muszą oznakować pojemniki napisami określającymi co się w nie zbiera (zgodnie z napisami podanymi w przedstawionej grafice)

W miejscach, w których kolorowe kosze na śmieci nie pasują (np. w zabytkowych dzielnicach) można będzie kolorem oznaczyć tylko 30 procent ich powierzchni

w życie przepisów. Krótszy termin został przewidziany do oznakowania pojemników i worków napisami. Trzeba to zrobić w ciągu 6 miesięcy od dnia wejścia w życie rozporządzenia, czyli do końca grudnia 2017 r.

UCHWAŁY TRZEBA ZMIENIĆ

Prócz kwestii technicznych może pojawić się, już na etapie wymiany pojemników, kwestia uchwał. Ustawodawca, co do zasady, przewidział w art. 5 ust. 1 ustawy, że wyposażenie nieruchomości w pojemniki służące do zbierania odpadów komunalnych oraz utrzymywanie ich w odpowiednim stanie sanitarnym, porządkowym i technicznym leży po stronie właścicieli nieruchomości. Przy czym obowiązki te na mocy uchwały, o której mowa w art. 2a, przejmie gmina. Ale jeżeli stosowna uchwała została podjęta, to jest ona powiązana z inną, a mianowicie określającą wysokość opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi.

Od 1 lipca 2017 r. otoczenie prawne zmienia się. Najczęściej będzie tak, że liczba pojemników będzie większa niż dotychczas (do mniejszości należą gminy, które wprowadziły wcześniej tak rozbudowane systemy selektywnej zbiórki). A to nie będzie neutralne z punktu widzenia kosztów. Skoro tak, to i wysokość opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi będzie musiała wzrastać. Jest to więc moment do analizy, czy gmina decyduje się na wyposażenie nieruchomości w pojemniki lub worki do zbierania odpadów komunalnych.

Jak się wydaje, wejście w życie rozporządzenia może mieć wpływ w innym zakresie na uchwałę podejmowaną na podstawie art. 2a ustawy lub na inne uchwały niż wymienione powyżej. Mianowicie rada gminy określa m.in. szczegółowy sposób i zakres świadczenia usług w zakresie odbierania odpadów komunalnych. Należy więc przyjmować, że uchwały odzwierciedlają przyjęte na terenie danej gminy lub związku gmin zasady selektywnego zbierania odpadów komunalnych. Skoro od 1 lipca 2017 r. selektywne zbieranie będzie najczęściej bardziej rozbudowane (choć są samorządy, które wdrożyły już politykę zbierania odpadów przynajmniej w sześciu pojemnikach, inna sprawa czy odpowiadającą wymogom rozporządzenia), to pojawi się problem dostosowania

uchwał, chociażby ze względu na wyznaczenie dodatkowych terminów odbioru śmieci.

NALEŻY DOSTOSOWAĆ REGULAMINY

Wejście w życie rozporządzenia w wielu wypadkach spowoduje także potrzebę dostosowania regulaminów utrzymania czystości i porządku w gminach. Określają one bowiem m.in. wymagania w zakresie odpadów na terenie nieruchomości. Zgodnie z art. 4 ust. 2a ustawy, regulamin może też wprowadzić obowiązek selektywnego zbierania i odbierania odpadów komunalnych innych niż wymienione w ust. 2 pkt 1 lit. a. W moim przekonaniu konieczny jest przegląd tych dokumentów pod kątem zgodności z wymogami rozporządzenia. Co więcej, skoro w regulaminie określa się także rodzaje i minimalne pojemności pojemników, a te elementy były przenoszone nierzadko do uchwał w sprawie określenia wzoru deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi (dotyczy to takich sposobów naliczania opłat, w których liczba i wielkość pojemników ma znaczenie dla wysokości opłaty), to również te uchwały mogą wymagać rewizji.

CO Z OPŁATAMI?

Najważniejszą sprawą z punktu widzenia mieszkańców są opłaty związane z gospodarką odpadami. W tym miejscu trzeba stwierdzić, że ich wysokość będzie zależeć nie tylko od kosztów związanych z nowymi pojemnikami. Może bowiem ulec zmianie koszt odbierania (środki transportu) oraz przetwarzania odpadów (instalacje). W czasie prac nad rozporządzeniem przedsiębiorcy i gminy podnosili, że nowe wymogi pociągną za sobą znaczące wydatki. A do tej pory poczynione nakłady jeszcze się nie zamortyzowały. Kontrargument był taki, że selektywne zbieranie odpadów przyniesie wymierne korzyści w postaci obniżenia kosztów zagospodarowania odpadów. Oby tak było, ale najpewniej w okresie przejściowym stawki będą wzrastały. Najlepszym dowodem jest to, że od momentu wdrożenia rewolucji śmieciowej dla większości właścicieli nieruchomości wysokość ponoszonych kosztów wzrosła.

Niezależnie od tego, kto ma rację w tym sporze (czy koszty będą wzrastały czy utrzymywały

się na dotychczasowym poziomie), to rada gminy, określając stawki opłaty, musi brać pod uwagę koszty funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami komunalnymi.

CZY UMOWY TRZEBA ZMIENIĆ?

Jednym z głównych problemów stawianych w czasie prac nad rozporządzeniem był brak okresu dostosowawczego. Pod wpływem licznych głosów prawodawca wprowadził zarówno przepisy przejściowe (par. 6), jak i *vacatio legis* (par. 7 – rozporządzenie wchodzi 1 lipca 2017 r.). Abstrahując w tym miejscu od terminu wskazanego w par. 7, warto wskazać na wątpliwości, jakie wiąże się z par. 6. Kwestie dotyczące okresów dostosowania pojemników zostały omówione powyżej. Wątpliwe jest zaś rozwiązanie zawarte w par. 6 ust. 3 rozporządzenia. Wynika z niego, że umowa na odbieranie lub odbieranie i zagospodarowanie odpadów komunalnych obowiązująca w dniu wejścia w życie rozporządzenia, która określa wymagania w zakresie w sposób niezgodny z nim, będzie ważna na czas, na jaki została zawarta, jed-

nak nie dłużej niż do 30 czerwca 2021 r.

Powstaje zatem pytanie, jak ma funkcjonować system, w którym każdej gminie narzucany jest obowiązek selektywnego zbierania odpadów komunalnych zgodnie z rozporządzeniem, a jednocześnie umowa na odbieranie lub odbieranie i zagospodarowanie odpadów jest z nim niezgodna. Paragraf 6 ust. 3 rozporządzenia mówiąc wprost budzi duże wątpliwości.

W tym tekście przybliżyłem wstępnie sprawy związane z wprowadzeniem Rozporządzenia ministra środowiska z 29 grudnia 2016 r. w sprawie szczegółowego sposobu selektywnego zbierania wybranych frakcji odpadów. Postaramy się powrócić do tej sprawy w trakcie wdrażania rozporządzenia w życie w Krakowie, co wkrótce musi się rozpocząć.

Przedstawiciele operatora systemu gospodarki odpadami w Krakowie uspokajają, że co prawda rozporządzenie wchodzi w życie 1.07.2017 r., ale ostateczne wdrożenie go w życie nastąpi w przyszłym roku w tym kształcie, jeśli nie zostanie zmienione.

Przygotowana na zlecenie RZRSM w Krakowie

OPINIA

W SPRAWIE PROJEKTU NOWELIZACJI USTAWY O SPÓŁDZIELNIACH MIESZKANIOWYCH I PRAWA SPÓŁDZIELCZEGO – DRUK 1268

Autorzy nowelizacji, której projekt jest zawarty w druku sejmowym nr 1268 zaproponowali 37 zmian do obecnie obowiązującej ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych i 3 zmiany do ustawy prawo spółdzielcze. W poniższej opinii zasygnalizowane zostaną nieprawidłowości kilku z zakładanych zmian, które uważam za kluczowe.

Jako najważniejszą, bo najbardziej brzemienne w skutkach, należy uznać tą zmianę, która de facto zmierza do likwidacji spółdzielni i zastąpienia ich wspólnotami mieszkaniowymi. W projekcie nowelizacji został bowiem wprowadzony zapis zakładający powstanie w mocy prawa wspólnoty mieszkaniowej w momencie, gdy w budynku udziały osób posiadających odrębną własność lokali przekroczą 20%. Zaproponowa-

ny automatyzm powstania wspólnoty mieszkaniowej przy tak niskim procencie udziału właścicieli lokali odrębnych ogranicza w sposób znaczący prawa osób, którym przysługują spółdzielcze prawa do lokalu i jest sprzeczny choćby z zasadą samorządności. Analiza uzasadnienia wprowadzenia tego zapisu wskazuje, że autorzy projektu pominęli całkowicie aktualne brzmienie przepisu art. 24 (1) ustawy, który umożliwia przecież powstanie wspólnoty mieszkaniowej z woli większości właścicieli lokali w budynku oraz pokazuje, że nie rozumieją specyfiki spółdzielczej formy własności. Dotychczasowe rozwiązanie ustawowe zawarte w powołanym wyżej przepisie w przeciwieństwie do proponowanego w projekcie, realizuje zasady demokracji, autonomii oraz samorządności.

2017
INFORMATOR
SPÓŁDZIELCZY

*Radosnych Świąt Wielkanocnych
życzą
Rada Nadzorcza i Zarząd
RZRSM w Krakowie*

**Regionalny Związek Rewizyjny
Spółdzielni Mieszkaniowych w Krakowie**